

Principles of designing and organization of a psychological support system for the professional training of law enforcement officers

I. Klymenko

Kharkiv national university of internal affairs, Kharkiv, Ukraine

Article info

Received 30.07.2017

Accepted 05.12.2017

Kharkiv national university
of internal affairs, Kharkiv,
Ukraine

klymenko.iv@gmail.com

Клименко, І.В. (2017).
Принципи проектування та
організації системи
психологічного
забезпечення професійної
підготовки
правоохоронців.
Fundamental and applied
researches in practice of
leading scientific schools, 24
(6), 221–27.

Klymenko, I. (2017). Principles of designing and organization of a psychological support system for the professional training of law enforcement officers. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools, 24 (6), 22–27.

In the process of selecting and analyzing the principles of developing a system of psychological support for the training of law enforcement officers, considering the cadet and psychologist as the subjects of activity, communication and knowledge, we proceeded from the following provisions:

- the main purpose of psychological support is the creation of favorable conditions for the development of personality at all stages of its personal and professional development, implementation of actual and potential capabilities of the individual, effective learning of new knowledge in the field of educational and professional activities and the construction of a life strategy, optimization of professional and personal growth. This makes it necessary to definite and analyze the principles of the development of personality as a subject of activity;

- psychological support of personally-professional development of cadets is one of the directions of activity of psychological service, which determines the allocation and analysis of the principles of its activity and organization of the system of relations between the subjects of interaction.

As a general methodological basis for the study of personality at various stages of its development are: the principle of determinism, the guiding principles of psychology of development and self-development, the concept of personality as a subject of mental life, the principle of unity of the psyche and activities; principle of the system approach; the principle of actual and potential in the individual, etc.

The activities of the specialists of the project are designed and regulated by the goals, objectives, provisions and main principles of the service of practical psychology in higher education. And here the analysis of the principles that are fundamental in the organization of psychological service is of great importance. These authors include: the principle of the diversity of forms and methods of work; Principles of morality, environmental friendliness; Sequences; Voluntary Flexibility; The allocation of priorities in the work, effective optimism and systemic; An individual approach; The principle of a ban on designing a result; Responsibility of the subject for making a decision; The principle of realism, etc.

Key words: personal and professional development; psychological support; methodological principles.

Принципи проектування та організації системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців

І.В. Клименко

Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків, Україна

У роботі автором розглянуто теоретичні основи проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців, організація якої в умовах глибинних трансформацій правоохоронної галузі набуває особливого значення. Автор на підставі аналізу провідних завдань психологічного забезпечення пропонує власний погляд на можливі класифікації принципів: як за певними групами (фундаментальні принципи психології, принципи взаємодії суб'єктів системи психологічного забезпечення; принципи, що забезпечують успішне здійснення професійної підготовки правоохоронців тощо), так і через виокремлення головних і спеціальних конкретних методологічних принципів.

Ключові слова: особистісно-професійний розвиток; психологічне забезпечення; методологічні принципи.

Статтю підготовлено відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри психології Харківського національного університету внутрішніх справ у межах НДР «Психологічне, педагогічне та соціологічне забезпечення правоохоронної діяльності» (номер державної реєстрації 0113U008196).

Вступ

Проблема трансформаційних процесів у правоохоронній галузі останніми роками стала надзвичайно популярною як у роботах дослідників права, так і в психологічних дослідженнях закордоном. Досліджуючи особливості реформ правоохоронних органів у різних країнах, автори намагаються визначити їх специфіку через призму історичних чинників (Campion, 2015; Caveney, 2015; O'Neill, 2005), відмінностей в етапах та кроках реформ (Darroch, Mazerolle, 2015; Furuhaugen, 2015; Kratcoski, Edelbacher, 2015) тощо. Але практично всі дослідники відзначають значні психологічні складнощі перетворень (Brewster, 2016; Furuhaugen, 2015; O'Neill, 2005). Це пов'язано із часовими та змістовними змінами в етапах професіоналізації, у регламентах професійної діяльності, з трансформаціями законодавчої бази тощо. Значною мірою кінцевий успіх реформ визначають суто психологічні чинники: здатність працівників подолати власну інерцію і навчитися працювати у нових умовах; ефективність спроб створити «нового фахівця» із заданими моральними характеристиками, і при цьому не втратити рівень професійної досконалості тощо. Це актуалізує проблему покращення та «осучаснення» процесів професійної підготовки, у тому числі за рахунок використання новітніх психологічних практик, зокрема створення системи психологічного забезпечення процесу фахової підготовки правоохоронців.

Виділення і аналіз провідних принципів, необхідних для проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців, правомірно здійснювати на основі тих підходів, які існують при розробці практично будь-якої концепції або системи. Під час створення системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців, ядром якої стало проектування структурно-функціональної моделі,

першочерговим завданням стала розробка основоположних принципів, що дозволяють обґрунтувати та наповнити модель конкретним змістом.

У процесі виділення й аналізу принципів розробки системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців, розглядаючи курсанта і психолога як суб'єктів діяльності, спілкування і пізнання, ми виходили з наступних положень:

- головне призначення психологічного забезпечення – створення умов, сприятливих для розвитку особистості на всіх етапах особистісно-професійного розвитку, реалізації актуальних і потенційних можливостей особистості, ефективного засвоєння нових знань в галузі навчальної та професійної діяльності і побудови життєвої стратегії, оптимізації професійного й особистісного зростання. Це робить необхідним виділення й аналіз принципів розвитку особистості як суб'єкта діяльності;

- психологічний супровід особистісно-професійного розвитку курсантів є одним з напрямків діяльності психологічної служби, що обумовлює виділення й аналіз принципів її діяльності й організації системи відносин із суб'єктами взаємодії.

Мета

Виходячи із зазначених положень, метою нашої роботи стали аналіз та виокремлення основних груп принципів, що дозволяють проектувати систему психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців.

Теоретичні засади дослідження

У якості загальної методологічної основи дослідження особистості на різних етапах її розвитку виступають:

- принцип детермінізму. Складність детермінації психічних явищ полягає в тому, що очевидні конкретні причини однозначно не зумовлюють конкретні наслідки. Пізнати розвиток людини означає досягнути не тільки її минуле (чому вона так поводить себе, діє), а й зрозуміти її майбутнє, оскільки рішення, значущі інтереси, наміри людини зумовлені здебільшого майбутнім (мета, особистісний ідеал, мрія тощо).

- провідні принципи психології розвитку і саморозвитку (О.Г. Асмолов, Л.С.Виготський, В.В.Давидов, С.Д. Максименко, А.В. Петровський, Д.Б.Ельконін й ін.), принцип історизму і провідного виду діяльності (В.В. Давидов, О.М.Леонтьєв, Д.Б. Ельконін й ін.); активності та діяльності (К.О. Абульханова, Б.Г.Ананьєв, В.А. Петровський й ін.);

- концепції особистості як суб'єкта психічного життя (К.О. Абульханова, Б.С.Братусь, А.В. Брушлінський, І.Б.Котова, С.Д. Максименко, А.В. Петровський, В.В.Слободчиков й ін.);

- праці основоположників діяльнісного, системно-цілісного, особистісно-орієнтованого і гуманістичного підходів (Б.Г. Ананьєв, Л.С. Виготський, О.М.Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн, К. Роджерс, В. Сатір, А. Маслоу й ін.).

Результати

Принцип єдності психіки та діяльності розкриває складну діалектику людської свідомості і діяльності як особливого виду людської активності. Будь-яка діяльність передбачає мету (вищим виявом її є метамотив), умови, способи і засоби її досягнення, певний її результат, мотиви а також систему саморегулювання (планування, організація, контроль, діагностика, оцінювання, моделювання і коригування діяльності). Особистість характеризується насамперед основними цілями, що утворюють сенс життя людини і є рушійними в її діяльності, поведінці.

Психіка та особистість людини не тільки виявляється у діяльності, а й розвиваються завдяки їй. Розвиває особистість не будь-яка діяльність. Психологія трактує діяльність як реалізацію зусиль щодо створення предмета, в якому людина прагне виразити себе.

Суть системного підходу полягає в дослідженні розвитку особистості у взаємозв'язку з її структурою, діяльністю і системою соціальних норм. Він дає змогу глибше аналізувати взаємодію структурних елементів особистості, виявити основні закономірності цієї взаємодії, цілісно описати процес розвитку.

Сьогодні перед суспільством стоїть завдання його гуманізації та демократизації. Нам бачиться, що по вирішенні цих завдань стануть актуальними ще декілька важливих питань: створення умов для гуманізації самої особистості, виховання в ній в процесі розвитку тих якостей, які визначені головними принципами гуманізму, і психологізація як самого суспільства, так і кожного її члена. Принципи гуманізму вироблялися у межах гуманістичної психології розвитку особистості (Р. Мей, А. Маслоу, К. Роджерс, В. Сатір й ін.). Гуманістичний підхід до розуміння особистості виходить з постулату про прогресивний розвиток людської психіки за наявності відповідних умов та конструктивного задоволення потреби в

самоствердженні, самоактуалізації. У системі організації психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців принцип гуманізму означає, що діяльність суб'єктів системи психологічного забезпечення ґрунтується на загальнолюдських, моральних, етичних цінностях і ідеалах, і здійснюється задля всебічного гармонійного розвитку майбутніх правоохоронців, задля збереження й укріплення їх психологічного здоров'я і благополуччя. Цей принцип гарантує повагу до особистості. Суспільство, на думку психологів-гуманістів, повинне створити відповідні умови, в яких можливо побудувати найбільш комфортні відносини, ефективно засвоєння діяльності, більш повну реалізацію наявних потенціалів і ін.

Суть принципу саморозвитку полягає у визнанні пріоритету індивідуального майбутнього особистості (цілей, мрій, особистісних сенсів, ідеалів) над минулим (досвідом, звичками). Зрозуміти людину означає зрозуміти не так її минуле (чому?), як її майбутнє (для чого?), адже конструктивно-стратегічні мотиви її поведінки зумовлені переважно не минулим, а майбутнім.

Для нашого дослідження велике значення має виділення психологічного принципу актуального і потенційного (А.О. Деркач, С.Л. Рубінштейн). Названий принцип дозволяє пояснити актуалізацію потенціалів особистості, що відбувається під впливом різних чинників. У нашому випадку організація психологічного забезпечення виступає й умовою, і детермінуючим чинником.

Питання, пов'язані з потенційними можливостями людини і їх реалізацією розглядали в своїх роботах: Б.Г.Ананьєв, Л.І. Божович, Л.С. Виготський, С.Д.Максименко, А. Маслоу, С.Л. Рубінштейн, Д.М.Узнадзе та ін. В їх дослідженнях розглянуті такі поняття, як «актуальна потреба», «нужда», «реальні потреби», «актуальна здатність», «актуальна ситуація», «актуальні і потенційні характеристики людини» тощо. У подальшому з'явилися роботи, де достатньо глибокому аналізу були піддані потенційні характеристики різних сфер особистості й їх формування: сфери мотивації (В.Г.Асєєв), здібностей (Л.І.Божович, О.М.Леонтьєв, О.В.Моляко та ін.), інтелекту (Смольсон М. Л. та ін.).

У дослідженнях Л.І.Божович, О.М.Леонтьєва наголошується, що сфера потенційного виконує найважливішу детермінуючу функцію в розвитку особистості і служить джерелом смислоутворення, часової перспективи. Але в психологічних дослідженнях наголошується, що особистість розвивається в двох сферах: потенційній і актуальній. До сфери потенційного належать: природні особливості, властиві людині; її особливості як індивіда; здібності; соціальні можливості суспільства, які можуть бути використані для особистісного розвитку.

Сфера актуального включає якісно перетворене потенційне (Asmolov, 2007; Maksimenko, Maksimenko, Rapucha, 2007). Для того, щоб розвиток особистості був гармонійним і поступальним, необхідно, щоб він здійснювався і у сфері потенційного, і у сфері актуального. Існують такі підходи у розумінні потенціалів людини: це не тільки те, що є даним від природи, але і система знань і умінь, що постійно

індивідуально поповнюється, поновлюється і удосконалюється, характерологічних властивостей і ін.; це система ресурсів, що постійно поповнюються і поновлюються; це динамічні доміанти, які задають спрямованість процесу розвитку особистості (Maksimenko, Maksimenko, Papucha, 2007) тощо.

Ці основні потенціали дозволяють визначити в особистості наступне: 1) що вона знає; 2) що вона цінує; 3) що і як вона створює; 4) з ким і як вона спілкується; 5) які її естетичні потреби, і як вона їх задовольняє.

Один з провідних принципів психології — принцип активності - вимагає розглядати особистість не тільки як об'єкт, але і як суб'єкт пізнання, перетворення навколишнього середовища.

У нашому дослідженні курсанти і викладачі розглядаються не тільки як суб'єкти професійної діяльності, але і як суб'єкти-об'єкти взаємодії з фахівцями психологічного забезпечення, що забезпечують їх особистісно-професійний розвиток. Діяльність фахівців забезпечення проектується і регулюється цілями, завданнями, положеннями і головними принципами діяльності служби практичної психології у виші. І тут велике значення має аналіз принципів, що виступають основоположними в організації психологічної служби у вищому навчальному закладі. Їх виділення та докладний аналіз дозволить моделі забезпечення стати життєздатною і забезпечить її оптимальне функціонування.

У вирішенні цього питання необхідно звернутися до вже наявних розробок в галузі організації психологічних служб у вищій школі.

Здійснюючи аналіз існуючих психологічних практик (у тому числі і психологічного забезпечення), С.В.Недбаєва стверджує, що перспективи їх розвитку обумовлені використанням наступних принципів: різноманіття форм і методів роботи; принципу моральності, екологічності; послідовності; самоактивізації системи психологічних служб; гнучкості; виділення пріоритетів в роботі, дієвого оптимізму і системності (Nedbaeva, 2005).

У дослідженнях М.І. Плуґіної виокремлено принципи, які є пріоритетними саме в діяльності служби психологічного забезпечення: орієнтація на проблеми навчального закладу; залучення до системи психологічного забезпечення усіх суб'єктів освітнього процесу; безперервність забезпечення на всіх етапах професіоналізації; реалізація права людини, що звернулася за допомогою, на вільний вибір свого шляху розвитку; індивідуальний підхід; заборона на проектування результату; участь усіх суб'єктів в супроводі; відповідальність суб'єкта за прийняття рішення; принцип реалістичності (Plugina, 2008).

Аналіз кожного з принципів, які включають ті або інші дослідники як обов'язкові для ефективної діяльності служби психологічного забезпечення, свідчить, що практично всі вони є необхідними для обґрунтування функціонування служби психологічного забезпечення навчально-виховного процесу, у вирішенні тих або інших завдань.

На наш погляд, усі названі принципи повинні складати суть психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців. Але, незважаючи на

значущість кожного з цих принципів, треба відзначити, що всі вони мають об'єднуватися таким важливим принципом, як принцип науковості. Саме він передбачає використання науково обґрунтованої системи впливу на суб'єктів спільної діяльності у процесі реалізації функцій психологічного забезпечення. Принцип науковості та об'єктивності передбачає наукове обґрунтування підходів, форм та методів психологічної роботи, застосування у практичній діяльності апробованих валідних та надійних психологічних діагностичних методів, методик і технологій, а також відповідної кваліфікації, компетенції та неупередженості психологів.

Окрім цього принципу, у проектуванні забезпечення професійного вдосконалення фахівця мають бути використані як обов'язкові наступні принципи: всебічності, етапності, спільності, відповідальності суб'єктів спільної діяльності; комплексності, конфіденційності тощо.

Принцип всебічності у нашому випадку означає вивчення та врахування закономірностей проявів психіки людини у професійній діяльності з метою підвищення її ефективності у різноманітних умовах службової діяльності.

Реалізація системи психологічного забезпечення має здійснюватися як цілісна система взаємопов'язаних, взаємодоповнюючих доцільних форм та методів роботи, спрямованих на досягнення успішної професійної підготовки майбутніх правоохоронців, формування їх психологічної стійкості, готовності та витривалості. Тобто мова йде про принцип комплексності.

Важливе значення має також виділення принципів, якими повинні керуватися фахівці служби забезпечення в роботі зі курсантами та викладачами. Безперечно, вони пов'язані з етичними стандартами психолога-практика. Підтвердження цьому можна знайти в дослідженнях учених, що працюють над аналізом питань організації діяльності психологічної служби в освіті (І.В. Дубровіна, Р.В. Овчарова, Б.Б. Коссов, Р.В.Павелків, Н.М. Пейсахов, В.В. Семикін, Н.В.Чепелева та ін.); соціально - психологічної служби в системі управління (О.М. Бандурка, С.П. Бочарова, О.В.Землянська). Головними принципами діяльності фахівців соціально-психологічної служби дослідники називають: морально-позитивний ефект дослідження (принцип не нанесення шкоди); відповідальність; компетентність; етичну і юридичну правомочність проведення психологічних процедур; конфіденційність; благополуччя обстежуваних осіб; професійну кооперацію і кваліфіковану пропаганду психології.

Суб'єкти системи психологічного забезпечення несуть персональну відповідальність відповідно до законодавства України за збереження інформації, отриманої у ході проведених заходів психологічного забезпечення.

Надзвичайного значення для навчальних закладів зі специфічними умовами навчання набуває також принцип добровільності. Будь-які заходи психологічного спрямування стосовно особи здійснюються виключно за її добровільної згоди та активної участі. Мова йде про цілеспрямовану добровільну діяльність, метою якої є розвиток

професійно важливих якостей, навичок, а також усунення проблем або недоліків індивідуального розвитку, несприятливих психофізіологічних або емоційних станів.

Під час розробки системи психологічного забезпечення всі перераховані принципи (представлені в кожній групі) можна об'єднати і узагальнити. Підставою для цього є пріоритет принципів, розроблених у психології (вони домінують у кожній з позначених груп), і виділення спеціальних принципів, необхідних для виконання конкретної діяльності (проектування моделі). Головними принципами є: принцип системності, активності, розвитку, детермінізму, єдності свідомості і діяльності, особистісного підходу тощо. Але не менш важливе значення має виділення спеціальних і конкретних методологічних принципів, які також знайшли віддзеркалення в описаних вище групах. Сучасні дослідники до спеціальних і конкретно методологічних принципів відносять: принцип суб'єкта діяльності (О.О.Бодальов, В.Г. Заикин, Є.О. Клімов, Н.В. Кузьміна, А.К. Маркова); принцип потенційного й актуального (А.О.Деркач, С.Л. Рубінштейн і ін.); принцип життєдіяльності (К.О. Абульханова, Б.Г. Ананьєв, Л.І.Анциферова, О.О. Бодальов, О.М. Леонтьєв і ін.); принцип моделювання (А.О. Деркач, Є.Б. Старовойтенко, Г.П.Щедровицький і ін.); принцип оптимізації (А.О.Деркач, І.В. Міхайлов та ін.).

Виділення і аналіз принципів, які є основоположними у розробці системи і теоретичної моделі психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців, дозволяють зробити ряд висновків.

Основою проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців виступають базові принципи психології, які можна розглянути з різних точок зору: 1) представленість принципів у певних групах; 2) визначення головних і спеціальних конкретних методологічних принципів.

Виходячи з першої підстави, виділяються три групи принципів, які у процесі проектування системи забезпечення дозволили розглядати курсанта і викладача як суб'єктів діяльності, спілкування і пізнання.

У першому випадку важливе значення мають наступні принципи: системного підходу, особистісно-діяльнісний, гуманізму, історизму, розвитку та саморозвитку, активності, принцип актуального та потенційного, активізації резервних можливостей суб'єктів спільної діяльності, індивідуалізації та соціалізації. Ці принципи дозволяють включати у теоретичну модель забезпечення відповідні цілі та завдання, виділяти пріоритети у напрямках діяльності фахівців психологічного забезпечення.

У другому випадку ми виходили з положення про те, що психологи - практики повинні розглядати курсанта і психолога як суб'єкта і об'єкта взаємодії у системі психологічного забезпечення. І ця група представлена такими принципами: суб'єктної взаємодії, рефлексивного управління, адресності і коректності, відповідальності і науковості, спільності й етапності, принципом професійної співдружності і самоактивізації,

гнучкості і виділення пріоритетів у роботі, дієвого оптимізму, фасилітації, зворотного зв'язку, рефлексивності та ін.

Третя група включає принципи, необхідні для організації професійної підготовки правоохоронців: принцип свідомості, активності, самостійності, системності і послідовності, інтегративності, диференційованості, проблематизації, позитивної мотивації пізнання, безперервності і поступальності, групового і індивідуального підходів, мобільності, опори на професійний і життєвий досвід, освіти за потреби та безперервної освіти.

Друга підстава дозволила виділити основні і спеціальні конкретні методологічні принципи. До головних принципів відносяться: принцип системності, активності, розвитку, детермінізму, єдності свідомості і діяльності, особистісного підходу тощо.

Спеціальними і конкретними методологічними принципами є: принцип суб'єкта діяльності, життєдіяльності, принцип потенційного й актуального, принцип моделювання й оптимізації.

І, безумовно, поєднувальним принципом щодо проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців виступає принцип правомірності, який гарантує, що вся діяльність вказаної системи здійснюватиметься у суворій відповідності до законодавства України, нормативно-правових актів та організаційно-розпорядчих документів.

Висновки

Всі перераховані принципи були розглянуті нами як значущі для методологічного забезпечення проектування системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців. Перспективою роботи має стати проектування та реалізація на основі досліджених принципів системи психологічного забезпечення професійної підготовки правоохоронців.

Література / References:

- Asmolov, A. G. (2007). *Psychology of personality: cultural and historical understanding of human development*. 3rd ed., M, Sense, The publishing center "Academy", 528. [In Russian]
- Асмолов, А. Г. (2007). *Психология личности: культурно-историческое понимание развития человека*. 3-е изд., М.: Смысл: Издательский центр «Академия», 528.
- Lunov, V. (2017). *The professional thinking of police cadets on the educational-academic stage of professional training*. American Journal for Fundamental, Applied & Experimental Research, 1 (4), 63-75.
- Lunov, V. (2017). *Features of development the professional thinking of police officers (CPD of Ukraine)*. Fundamental and applied researches in practice of leading scientific schools, 1 (19), 73-87.
- Maksimenko, S. D., Maksimenko, K. S., Papucha, M. V. (2007). *Psychology of Personality: Textbook for Students of Higher Educational Institutions*. K, TOV "KMM", 296. [In Ukrainian]
- Максименко, С. Д., Максименко, К. С., Папуча, М. В. (2007). *Психология личности: учебник для студ. высш. навч. закл. К.: ТОВ "КММ". 296.*
- Nedbaeva, S.V. (2005). *Psychological support of the personality in the educational process of the university*. Personality and being: a subject approach. Psychological support of the individual in various spaces of its being: materials of the 3rd scientific-practical. conf., Krasnodar, 82-85. [In Russian]
- Недбаева, С.В. (2005). *Психологическое сопровождение личности в образовательном процессе вуза. Личность и бытие : субъектный подход*. Психологическая поддержка личности в различных

- пространствах ее бытия: материалы 3-й научно-практич. конф. Краснодар, 82-85.
- Plugina, M.I. (2008). *Akmeological support of the professional development of teachers of higher education*. Monograph, Moscow, Publishing house of "PCC Alteks", 418. [in Russian]
- Плугина, М.И. (2008). *Акмеологическое сопровождение профессионального становления преподавателей высшей школы*. Монография. М.: Изд-во ООО «ПКЦ Альтекс». 418.
- Starodubtsev, M.P. (2012). *Pedagogical conditions necessary for effective formation of professional readiness of law enforcement bodies to perform official duties*. Academic notes of the University named after P.F. Lesgaft, 4(86), 153-156.
- Стародубцев, М.П. (2012). *Педагогические условия, необходимые для эффективного формирования профессиональной готовности у сотрудников органов внутренних дел к выполнению служебных обязанностей*. Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта. № 4 (86). 153-156.
- Brewster, J. A. et al. (2016) Education and training guidelines for the specialty of police and public safety psychology. *Training and Education in Professional Psychology*, T. 10, 3, 171.
- Campion, J. et al. (2015). *Policing New Risks in Modern European History*. Basingstoke (ISBN:9781137544025), 128.
- Caveney, N. (2015). *The material preconditions for engagement in the police: A case study of UK police culture and engagement in times of radical change*. Retrieved from <http://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.664873>
- Darroch, S., Mazerolle, L. (2015). *Intelligence-led policing: a comparative analysis of community context influencing innovation uptake*. *Policing and Society*, T. 25, 1, 1-24.
- Furuhagen, B. (2015). *The making of a social, representative and intellectual police force-Recruitment and education of police trainees in Sweden during the 20th century*. *Nordisk politiforskning*, T. 2, 01, 6-33.
- Kratcoski, P. C., Edelbacher, M. (ed.) (2015). *Collaborative Policing: Police, Academics, Professionals, and Communities Working Together for Education, Training, and Program Implementation*. CRC Press, 322.
- O'Neill, W. G. (2005). *Police Reform in Post-Conflict Societies: what we know and what we still need to know*. NY, International Peace Academy. Retrieved from <https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/polreferpt.pdf>